

Урок 1.

Особові займенники. Дієслово *być* (бути) у теперішньому часі

Ja jestem duża. — Я велика.

A on jest mały.

A on jest mały. — А він маленький.

! Особові займенники

Українські	Польські	Українські	Польські
я	ja	ми	my
ти	ty	ви	wy
він	on	Ви (ввічлива форма)	pan (чол. рід) pani (жін. рід)
вона	ona	вони	oni (чол.-особовий рід)
воно	ono		one (чол.-неособ., жін., сер. рід)

Займенник *oni* використовується тільки для групи людей, серед яких є хоча б один дорослий чоловік. У всіх інших випадках (для тварин, предметів будь-якого роду, жінок, дітей) використовується займенник *one*.

! Дієслово *бути* (*być*). Щоб сказати польською «Стіл великий», «Ти японець», «Я в театрі», «Вона весела» тощо, нам необхідне дієслово-зв'язка *być* («бути»). Це неправильне дієслово, тобто воно дієвідмінюється не за правилами. В українській мові в теперішньому часі ми, як правило, це дієслово не вживаємо, але у польській мові його не можна опускати, інакше речення втратить сенс.

Однина (liczba pojedyncza)	Множина (liczba mnoga)
<i>ja jestem</i>	<i>my jesteśmy</i>
<i>ty jesteś</i>	<i>wy jesteście</i>
<i>on / ona / pan / pani jest</i>	<i>oni / one / państwo są</i>

Jesteś chory. — Ти хворий.

У польській мові особові займенники зазвичай не вживаються поряд з дієсловами у реченні, оскільки на особу вказує форма дієслова. Особові займенники вживаються тільки тоді, коли саме на них падає логічний наголос:

Ona jest tutaj. — Вона тут. (саме вона, а не хтось інший).

Ja jestem lekarzem, a nie on! — Я лікар, а не він!

Урок 1.

ЗАВДАННЯ

- ?) 1.1. З'єднай займенники з правильною формою дієслова *być*.

my	oni	sa	jest	jestem	ty
wy	jesteś	one	jesteście	jesteśmy	ja

- ?) 1.2. Заповни пропуски правильною формою дієслова *być* і необхідними займенниками. Напиши український переклад.

- 1) Tu jest okno. (Воно) Ono jest wielke. Тут є вікно. Воно велике.
- 2) To   pan Józef i pani Anna. (Вони)   dobrzy.

- 3) To   Adam. (Він)   wysoki.
- 4) (Ти)   miły.
- 5) (Вона)   młoda.
- 6) (Ми)   weseli.
- 7) (Ви)   stari.
- 8) Dzisiaj   wiatr. (Він)   silny.
- 9) To   Ewa i Anna. (Вони)   znajome.

- ?) 1.3. Діти поїхали на екскурсію. Доповни розмову вчительки з дітьми.

- Adaś?
— (1) Jestem tutaj. (Я тут.)
Jacek i Janek?
— (2)   tutaj. (Ми тут.)
— Włodek?
— (3)   tutaj. (Він тут.)
— Anka i Kasia?
— (4)   też   . (Вони теж є.)
— A Paweł? Gdzie (5)   ? (де ти є?)
— Ależ (6)   tutaj! (Але ж я тут!)

Урок 2.

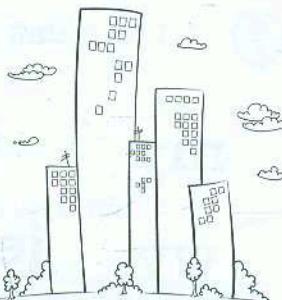
Рід іменників.
Вказівні займенники *ten*, *ta*, *to*

ten pies —
цей собака

ta pani —
ця пані

te miasto —
це місто

! Рід іменників у польській мові, так само як і в українській, визначається переважно за закінченням:

- іменники чоловічого роду (*rodzaj męski* — у словниках: *r.m.*) закінчуються на приголосний (*pies* — собака, *budynek* — будинок);
- іменники жіночого роду (*rodzaj żeński* — у словниках: *r.ż.*) закінчуються на приголосний *-a*, *-i* (*ciocia* — тітка, *pani* — пані);
- іменники середнього роду (*rodzaj nijaki* — у словниках: *r.n.*) закінчуються на *-e*, *-ę*, *-o*, *-um* (*miasto* — місто, *pole* — поле, *imię* — ім'я, *liceum* — ліцей).

До чоловічого роду також належать:

- іменники, що закінчуються на *-a*, *-o* і позначають людей чоловічого роду: *tata* — тато, *dziadzio* — дідусь;
- іменники, що закінчуються на *-ysta*, *-ista*, *-osta*: *turysta* — турист, *okulista* — окуліст, *starosta* — староста.

! Іменники жіночого роду також можуть закінчуватися на приголосний: *pos* — ніч, *marchew* — морква. Більшість таких іменників співпадає за родом із співзвучними українськими словами.

Іноді рід іменників, що мають спільний корінь в українській та польській мовах, не співпадає. Перевірити рід можна за словником.
Наприклад: медаль (ж.р.) — *medal* (*r.m.*); таксі (с.р.) — *taksówka* (*r.ż.*); ціль (ж.р.) — *cel* (*r.m.*).

! Вказівні займенники *ten*, *ta*, *to* вживаються в мовленні так само, як відповідні займенники в українській мові, вказуючи на предмет чи особу. Також вони змінюються за числами та відмінками.

Щоб вказати на предмет, що знаходиться далі, додаємо до цих займенників *tam*.

ten — цей, *tamten* — той

ta — ця, *tamta* — та

to — це, *tamte* — то

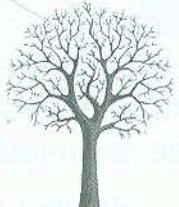
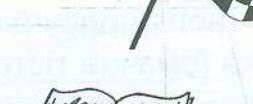
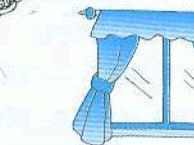
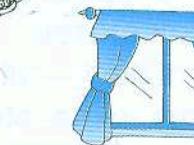
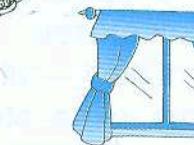
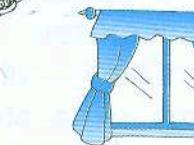
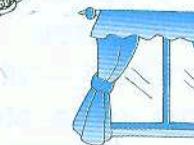
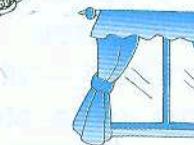
Урок 2.

ЗАВДАННЯ

?) 2.1. Напиши поруч зі словами займенники — *ten*, *ta* або *to*. Усно переклади українською мовою.

1) <u>ta</u> barwa	7) _____ praca	13) _____ talerz
2) _____ imię	8) _____ cielę	14) _____ mężczyzna
3) _____ chłopak	9) _____ artysta	15) _____ lalka
4) _____ pogoda	10) _____ drzewo	16) _____ pani
5) _____ dzień	11) _____ lampa	17) _____ trawa
6) _____ kolega	12) _____ masło	18) _____ ciastko

?) 2.2. Напиши потрібний вказівний займенник — *ten*, *ta*, *to*. З'єднай слово з відповідним малюнком.

1) <u>ten</u> samochód.			
2) _____ dziewczynka			
3) _____ dziecko			
4) _____ muzeum			
5) _____ okno			
6) _____ kawa			
7) _____ turysta			
8) _____ zeszyt			
9) _____ torba			
10) _____ dywan			
11) _____ liceum			
12) _____ mapa			
13) _____ tygrys			
14) _____ sukienka			
15) _____ drzewo			
16) _____ chleb			
17) _____ ciasto			
18) _____ flaga			